

Bremä mesta Ninive. Kniha videnia Náhuma Elkoškého.

Náhum 1:1

História mesta Ninive

Asi 100 až 150 rokov, keď po Jonášovej kázni mesto Ninive urobilo pokánie (Jonáš 3:1-10), sa Pán Boh k tomuto mestu vracia. Neprešla dlhá doba a hlavné mesto Asýrskej ríše sa vrátilo k svojim hriechom. Cez proroka Náhuma Pán Boh opäť ohlasuje súd. Kým sa v krátkosti pozrieme na toto mesto vo svetle knihy proroka Náhuma a dostaneme sa k aplikácii na súčasnú dobu, pripomeňme si jeho biblickú históriu.

Prvú zmienku o meste Ninive nájdeme už v prvej knihe Biblie: „A Kúš splodil Nimroda. Ten začal byť mocným hrdinom na zemi. To bol hrdina lovu pred Hospodinom... A počiatok jeho kráľovstva bol Babylon a potom Erech, Akka a Kalné v zemi Sineáre. Z tej zeme vyšiel do Assúra a vystavil Ninive...“ (1. Mojžišova 10:8-11) Výklad tohto miesta je taký, že Nimrod bol rebel voči Bohu a v takom duchu boli robené i jeho diela. William McDonald o ňom napísal: „Meno Nimrod znamená rebel. Je prvým ‚hrdinom na zemi‘ po potope a ako prvý založil svoje kráľovstvo. Vo vzbure voči Bohu postavil Bábel (Babylon) i Ninive v Asýrii, ktorá sa stala ďalším nepriateľom Božieho ľudu“ ^{A)}

Asýrska ríša bola známa svojou ukrutnosťou a tým, že si krutým spôsobom podmaňovala iné národy. Jonáš prorokoval počas vlády izraelského kráľa Jeroboáma II., ktorý kraľoval v rokoch 793 – 753 p. n. l. Na jeho kázeň síce činili pokánie, avšak už asi o 30 až 50 rokov neskôr robili nájazdy aj na severné Izraelské kráľovstvo a v roku 721, príp. 722 p. n. l. ho zničili. Počas kraľovania Ezechiáša urobili masívny útok na južné Judské kráľovstvo a jeho hlavné mesto Jeruzalem. Tento útok spojený s obliehaním a rúhavými rečami bol na základe zázračnej Božej pomoci odrazený. V súvislosti s mestom Ninive o tom Božie slovo hovorí takto:

„Tou istou cestou, ktorou prišiel, sa i navráti, ale do tohto mesta nevojde, hovorí Hospodin. Lebo budem brániť toto mesto... A stalo sa tej istej noci, že vyšiel anjel Hospodinov a pobil v asýrskom tábore sto osemdesiatpäť tisíc. A keď vstali skoro ráno, videli, že hľa, všetci boli mŕtvami. Preto sa pohol a odišiel. A tak sa navrátil Senacherib, asýrsky kráľ a býval a sedel v Ninive. A stalo sa, keď sa klaňal v dome Nizrocha, svojho boha, že Adrammelech a Šarecer, jeho synovia, ho zabili mečom a sami utiekli do zeme Araráta. A kraľoval Esar-chaddon, jeho syn, miesto neho.“ (2. Kráľov 19:34-37)

Napriek tomuto mimoriadnemu Božiemu konaniu boli Asýřčania stále pre južné kráľovstvo hrozbou.

Náhumovo poslanstvo je zlou správou pre Ninive. Ohlasuje mestu definitívny Boží súd. Zároveň je dobrou správou pre Júdu, ktorému ohlasuje, že Asýrskej ríše sa už nemusí báť, lebo bude zničená. Pre nás je správou o Božej zhovievavosti a odpúšťaní, ale tiež o Božej svätosti a spravodlivosti pri trestaní hriechov.

Aký je Boh

Kniha proroka Náhuma začína slovami „Bremä mesta Ninive...“ (1:1) a končí slovami o jeho definitívnom zničení: „Niet úľavy (uzdravenia) pre tvoje skrúšenie...“ (3:19)

Kým Jonášovi sa Pán Boh predstavil vo vzťahu k mestu Ninive ako „dlho zhovievajúci a veľký čo do milosti a ktorý ľutuje zlého“ (Jonáš 4:2), Náhum ho videl ako spravodlivého sudcu. Tretí verš prvej kapitoly síce začína slovami: „Hospodin je dlho zhovievajúci a veľký čo do sily...“, ale pokračuje slovami: „... ale nijakým činom neoprotí vinného viny...“

Posolstvo pre mesto Ninive

Cez proroka Ámosa (cca v roku 663 p. n. l.) Pán Boh opisuje hriechy Asýrčanov, napríklad klamstvo, krutosť, násilie, lúpež či modlárstvo. Expresívne sa vyjadruje o súde nad nimi a ich úplnom zničení cez inú ríšu. Spomína napríklad práskanie biča, cválajúce kone, hrkot kolies, nadskakujúce vozy, vzpínanie jazdca a blýskanie meča, blesk kopije, množstvo pobitých, hromadu mŕtvych tiel... (3:1-3). To isté robili iným národom oni a pred nimi to robili Sýrčania. Robili to aj voči Izraelovi, o čom v slzách Sýrčanovi Hazaelovi prorokoval Elizeus: „... viem, čo zlého urobíš synom Izraelovým. Ich opevnené mestá popáliš, ich mládencov pobiješ ukrutne mečom, ich nemluvňatá porozrážaš a ich tehotné ženy poroztínaš.“ (2. Kráľov 8:12)

Teraz takýto osud čakal na Asýrčanov. Mesto malo byť vypálené a zatopené, ľudia pozabíjaní: „Hľa, prídem na teba, hovorí Hospodin Zástupcov; a popálím jeho vozy v dyme, tvoje ľvíčatá požerie meč...“ (2:13) „Ale valiacou sa povodňou učiní koniec jej miestu a jeho, Božích nepriateľov, bude stíhať tma.“ (1:8) „Brány od strany riek sú otvorené a palác sa rozplýva.“ (2:6) Napokon mesto a jeho obyvatelia stíchnu: „... a nepočuje sa už viacej hlas tvojich poslov.“ (2:13)

Tieto prorocké slová sa naplnili cez Babylonskú ríšu, ktorá si postupne podrobovala národy, ako o tom jasne hovorí história. Je to prejav Božej spravodlivosti, ktorá trestá každý hriech.

Posolstvo mesta Ninive

Aj história mesta Ninive patrí medzi udalosti, ktoré majú slúžiť na naše poučenie: „Lebo všetko, čo je tam prv napísané, je napísané na naše poučenie...“ (Rímskym 15:4) i na našu výstrahu: „A to všetko sa nám stalo výstražným príkladom nato, aby sme neboli žiadostiví zlého...“ (1. Korinským 10:6). Majú byť poučením pre toho, „kto sa domnieva, že stojí, nech hľadá, aby nepadol.“ (1. Korinským 10:12) Nejde tu o stratu spasenia¹). Vykúpenie je večné a vynašiel ho Kristus: „...vynajdúc večné vykúpenie.“ (Židom 9:12) Je ním aj strážené: „...ktorí ste mocou Božou strážení vierou cieľom spasenia, ktoré je hotové...“ (1. Petrov 1:5) Ide o stratu odmeny¹): „Majte na seba pozor, aby sme nestratili toho, čoho sme sa doteraz dopracovali, ale aby sme dostali plnú mzdu.“ (2. Jánov 8) Sme totiž zodpovední nielen za seba a svoju generáciu, ale aj za odkaz, ktorý odovzdáme generácii našich detí a vnúčať.

Radostné posolstvo pre Boží ľud

Radostná zvesť pre Júdu

Kniha proroka Náhuma prináša aj radostnú zvesť. Je adresovaná Božiemu ľudu, Judskému kráľovstvu, a hovorí o tom, že nepriateľa v podobe Asýrskej ríše sa už nemusia báť: „Takto hovorí Hospodin: Hoci by boli v plnej sile a ešte tak mnohí, i tak by boli skosení a prejde. A keď som ťa aj trápil, nebudem ťa už viacej trápiť. Ale teraz už polámem jeho jarmo a zhodím z teba a tvoje putá potrhám... Hľa, na vrchoch nohy toho, ktorý zvestuje radostné veci, toho, ktorý hlása pokoj. Sláv, Júda, svoje slávnosti, plň svoje sľuby! Lebo už viacej nepôjde cez teba beliál; bude celý vyplienený... a vyplienim tvoju lúpež zo zeme a nepočuje sa už viacej hlas tvojich poslov.“ (1:12-13,15; 2:13)

Význam mena Náhum je utešiteľ. Jeho zvesť je potešením pre Boží ľud, ktorému posol Rabsáke doniesol posolstvo, že nemá nádej. Vysmieval sa mu a strašil ho (2. Kráľov 18:19 – 19:14). Aktuálne Božie posolstvo znie, že už viacej nebude počuť hlas takýchto zlých poslov.

Náhum prináša posolstvo o tom, že Hospodin je dobrý, že je pevnosťou v deň súženia a pozná tých, ktorí sa utiekajú k nemu (1:7). Hospodin poláme jarmo Asýrčanov nad Júdom (1:13). Príde posol dobrých správ, správ o pokoji (1:15).

Zvesť evanjelia

O niekoľko storočí neskôr apoštol Pavol cituje verš o tom, že na vrchoch sú nohy toho, ktorý zvestuje radostné veci a aplikuje ho na hlásanie evanjelia. Nazýva takéto nohy krásnymi: „A zase ako budú kázať, keď nebudú poslaní? Ako je napísané: Aké krásne sú nohy tých, ktorí zvestujú pokoj, tých, ktorí zvestujú dobré veci!... Tak teda viera z počutia a počutie skrze slovo Božie.“ (Rímskym 10:15-17)

Týmito slovami sme aj my vyzývaní k zvestovaniu evanjelia, keďže viera je z počutia Božieho slova. Poslovnia Asýrskej ríše boli zväčša nositeľmi zlých správ, vojny a nepokoja. Náhum hovorí o zvestovateľovi pokoja. Zvestujme aj my, že Kristus zomrel za naše hriechy, bol pochovaný a vstal z mŕtvych. Výsledkom prijatia jeho obete, ktorá bola prinesená za nás, nie je pokoj zbraní, ale pokoj v srdci, pokoj blížitiť sa k Bohu bez strachu a v smelej dôvere: „Ospravedlnení súc teda z viery máme pokoj blížitiť sa k Bohu skrze svojho Pána Ježiša Krista.“ (Rímskym 5:1)

Božie nástroje

Pán Boh si pre svoje dielo vyberá rôznych služobníkov a zveruje im rôzne úlohy. On vie posúdiť správnosť času a veľkosť bremena pre každého z nich. Jonáš chcel vidieť to, čo prorocky videl Náhum – zničené mesto a ľudí. Pán Boh mu to nedoprial. Namiesto toho videl Boha, ktorý je milosrdný a ľútostivý, dlho zhovievajúci a veľký čo do milosti, ktorý ľutuje zlého (Jonáš 4:2). Možno by prorok Náhum neuniesol taký úspech, ako priniesla Jonášova kázeň. Mohol by sa povýšiť a viacej dôverovať sebe ako Bohu. Apoštol Pavol napísal, že bol v treťom nebi a boli mu zjavené také tajomstvá, ktoré dovtedy Boh nezjavil nikomu. Vo svojich očiach „malý Pavol“ bol na veľkosť tohto zjavenia pripravený predchádzajúcou službou a svojou duchovnou zrelosťou. Apoštol Ján bol už starec, keď ho po celoživotnej vernej a oddanej službe Pán Boh povážil za

hodného na to, aby mu vo vyhnanstve na ostrove Patmos zveril videnia budúcich vecí a on bol schopný to uniesť.

Niekedy je ovocie služby iné, ako by sme si predstavovali, a niekedy ani po rokoch služby nevidíme žiadne ovocie. Jeden brat roky verne rozdával evanjelizačné letáky bez toho, aby vedel o nejakej odozve. Až na sklonku života sa zvláštnym Božím riadením stretol s človekom, ktorý bol spasený práve na základe tejto jeho misie a mohol mu podať svedectvo aj o mnohých iných dušiach, ktoré ňou boli zasiahnuté.

Pán vie, koľko úspechov i sklamaní dokážeme zvládnuť a primerane tomu nám ich dávkuje. Ak naša úsilná práca ostáva bez pochvaly a viditeľného ovocia, nevnímajme to ako škodu, ale ako úžitok. Na druhej strane nešetríme voči iným uznaním a podporou. Primerané slovo povzbudenia, slovo povedané v správny čas „oj, aké je dobré!“ (Príslovie 15:23).

Záver knihy proroka Náhuma

Kniha proroka Náhuma je knihou, z ktorej sa máme čo učiť. Má nám slúžiť na poučenie i napomenutie. Hovorí o Bohu, ktorý nie je len milostivý a ľútostivý, ale aj spravodlivý. Hovorí o tom, že sa nedá žiť len z tradície, ktorá nepomohla ani mestu Ninive. Nie sme zodpovední za chyby našich otcov. Sme zodpovední za našu dobu, za našu generáciu a za predstavenie Pána Boha tým, ktorí prídu po nás. Za zvestovanie evanjelia i zápas za vieru danú svätým, za učenie Písma. Náhum hovorí radostnú zvesť pre Júdu a je proroctvom na hlásanie evanjelia a jeho zvestovateľov v dnešnej dobe. Nech aj my patríme medzi tých, o ktorých nohách by Pán Boh

mohol povedať, že sú krásne.

Zdroj

A) McDonald, W., Biblický komentár ke Starému zákonu, str. 40

Poznámka redakcie. Publikované so súhlasom autora:

1) Výstrahy pred odpadnutím sú určené všetkým veriacim. Sú vybudované na historických príkladoch odpadnutia (Ninive, tí pobití na púšti, ...). Neslúžia len na to, aby sme nestratili odmenu. Slúžia aj na to, aby sme neodpadli, ale naopak, vytrvali vo viere až do konca a dospeli k zavŕšeniu našej spásy, vykúpeniu tela v zmysle cyklu 4 článkov v 54. čísle Solas venovanom otázke vytrvania veriacich a zachovania veriacich z Božej strany.